
On Allomorphing: Anna Daučíková
15.5–22.9

Norra Sidan

Tensta konsthall

**On Allomorphing: Anna Daučíková
15.5–22.9 2019
Video, 12 min, 2017**

“Min kropp är min boning,” hörs en raspig röst säga i Anna Daučíkovás trekanaliga film *On Allomorphing*, som berättar historien om hur hen som barn trodde att hens kropp skulle fastna i den ställning hen somnat i på kvällen. På bildskärmen ser vi en könsobestämd kropp iklädd randig skjorta som pressar armar och bringa mot en glasskiva genom vilken händelseförloppet filmas. I *On Allomorphing* dyker också Leninbiblioteket (idag Ryska stadsbiblioteket) upp samt ytterligare tre bibliotek. De här biblioteken skiljer sig rejält från Ryska stadsbiblioteket på det sättet att två av dem innehåller böcker på slaviska språk sida vid sida med engelskspråkiga publikationer, ett med fokus på efterkrigsfilosofi och det andra med tyngd på genusteori. Det tredje biblioteket är blandat även om många av böckerna är på italienska. Här finns en mängd olika märkliga upplagor i samlingarna, men en hylla för filosofiböcker blir också dekorerad med damskor, mestadels klackskor i stora storlekar. En grupp italienska volymer blir utsmyckade med bilder föreställande politiska och kulturella kändisar som Jonathan Swift, Nikolai Gogol, Rosa Luxemburg, Vladimir Lenin, George Orwell och Philip K. Dick, av vilka alla introduceras på italienska av en annan röst, den här gången mest likt en mansröst. *On Allomorphing* bär historier om uppkomsten av ett subjekt och om psykologisk och fysisk formbarhet. Det handlar om subjektets förmåga att lära sig och att anpassa sig, och därmed det sätt på vilket subjektivitet formas, oavsett om det är genom transvestism, transsexualitet eller någon vars yrke inte tillåter dem att visa sitt rätta ansikte (i politisk mening) offentligt, men vars privatliv inte lämnar någon tvekan över politisk hemvist. Verket ger en känsla av ‘transsexualitet som ett sinnes-tillstånd’, som Daučíková själv har uttryckt det: ett konstant pågående tillstånd där normalitet, gränser och

definitioner inte bara ifrågasätts utan bokstavligen överskrids. Det här är inte alls främmande för Daučíková, vars biografi inkluderar att vara glasblåsare, hemligt lesbisk och själv-definerad ‘icke-kvinna’, en före detta medlem i Fackföreningen för sovjetiska konstnärer, grundare av en queerfeministisk tidning *Aspekt*, och professor i konst på Konstakademien i Prag.

En figur som smyger omkring i flera av Daučíkovás verk är konstnären Valery Lamakh, som påminner oss om hennes engagemang för de oliktänkande. Som straffarbetare i Köln under kriget hittade han bland ruinerna några böcker av filosofen Arthur Schopenhauer som han tog med till Kiev, där han inspirerades av dennes enkla diagram som synliggör grafiska förhållandena. De formade honom på djupet. Uppenbarligen smugglade han in några av dem i sina monumentala figurativa mosaiker som han fick i uppdrag att utföra av sovjetiska myndigheter. Under femtitalet tog Lamakh tåget från Kiev till Moskva för att bekanta sig med det som antagligen utgjorde den enda boken om konstnären Piet Mondrian i hela Sovjetunionen. Han tillbringade många veckor i Leninbiblioteket där han noggrant kopierade varje målning på kalkerpapper och noterade hur de olika färgerna skulle ligga. Det här kan verka extremt, men att resa långt bara för att se en film, besöka en utställning eller för att köpa mat var inte ovanligt under sovjettiden. Väl hemma gjorde Lamakh sedan en kopia av Mondrian-boken och utökade på det sättet sitt hemliga intresse för geometrisk abstraktion och andlighet.

I *On Allomorphing* visar Lamakhs änka, Alina Lamakh, hur Mondrian-boken kopierades med hjälp av kalkerpapper, en kopieringsprocess som för Daučíková fungerar som en bild för att rätta sig efter något eller någons subjektivitet och även vidga förmågan att skifta från – till något. Det är ingen skillnad på att prata om byggnaden, arkitekturen eller ens egen kropp i den pågående processen av ”byggandet”.

Självpresentation

Anna Daučíková, konstnär och lärare som bor och arbetar i Prag. Efter examen från the Academy of Fine Arts i Bratislava 1978 emigrerade hon till Moskva i dåvarande Sovjetunionen där hon bodde och arbetade fram till 1991. Till den här perioden hänför sig hennes omfattande måleriska praktik och intresse för fotografi som triggats av mötet med feministisk teori. När hon återvände till Bratislava på nittioalet rörde sig hennes konstnärliga praktik mot rörlig bild och performance, som på den tiden ofta organiserades på den slovakiska konstscenen. I sin videokonst har intresset för den egna kroppen och kroppsliga handlingar varit centralt i presentationen av hennes queera tematik. Vid sidan av sina konstnärliga arbeten var hon medgrundare och aktivist i flertalet kvinnoorganisationer och hon blev talesperson för hbtq-frågor i Slovakien. Hennes akademiska karriär inbegriper undervisning på the Academy of Fine Arts and Design i Bratislava och sedan 2012 vid Academy of Fine Arts i Prag. Hon är mottagare av the Schering Stiftung Art Award 2018 med en utställning i Berlin på KW Institute for Contemporary Art som öppnar sommaren 2019.

Sedan 1991 har Daučíková ställt ut internationellt, bl a 2018: Galéria Medium Bratislava, Neubauer Collegium, Chicago; Gallery CarrerasMúgica, Bilbao; Sleeping with the Vengeance, Dreaming of the Life, Gallery Lítost Prag; 2017: documenta 14, Aten/Kassel; 2016, Gallery Futura, Prag; 2015: Kiyv Biennial/School of Kyiv; 2014: Manifesta 10, Eastern Window, St. Petersburg; 2013: "Good Girls", MNAC, Bukarest; 2010: "Gender Check – Femininity and Masculinity in the Art of Eastern Europe", Zacheta National Gallery of Art, Warszawa och i MUMOK, Wien; "Ars Homo Erotica" på Nationalmuseet i Warszawa; 2009: "Kunst und Öffentlichkeit", 40 Jahre Neuer Berliner Kunstverein, Berlin; Documenta i Aten, 2017.

Konstnärspresentation
Onsdag 15.5 kl 14:00

Samtal mellan Anna Daučíková och Maria Lind

Maria Lind: Hur skulle du beskriva din konstnärliga praktik?

Anna Daučíková: Jag är en konstnär som utbildats på konsthögskolan 1970 i Tjeckoslovakien, under en period av inofficiell (dold) beundran av den västerländska idén om modernismen som något som stod i opposition mot den socialrealistiska doktrinen. Vi hade tur som fick undervisning av en bra lärare, Vaclav Cigler, som öppnade upp en förståelse för konstverket som ett uttryck för det "icke-personliga" – inte desto mindre blev min konstnärliga praktik efter studierna väldigt förknippad med det personliga, det specifika, privata, sökandet efter det autentiska och den biografiska sfären. Så i en mening skulle min praktik kunna handla om spänningen mellan modernismens tro på det universella, vetenskap och objektivitet å ena sidan och specifika villkor för ett subjekt å den andra. När jag ser tillbaka kan jag se hur de här två motpolerna har kolliderat mot eller blandats med varandra.

En annan vinkel skulle kunna vara utvecklandet av min praktik från att vara en konventionell "ateljékonstnär" (dold från den officiella scenen och i hopp om en dialog med en icke-existerande public i totalitär isolering) till en konstnärsaktivist som flätar samman sin egen konstnärliga praktik med politiskt arbete för hbtq, kvinnor och andra minoriteter, efter regimkollapsen 1989. En viktig vändpunkt var när jag blev feminist och senare talesperson för sexuella minoriteter och då sexualiteten började bli en del av mitt konstnärliga arbete - i performance, foto och video. I mitten av nittioalet slutade min konstproduktion att bli något av ett självförverkligande eller självförståelse. Jag lärde mig av den feministiska historien att det personliga var politiskt.

Kanske kan man säga att jag redan under åttiotalet i Moskva i den hemliga inhägnaden som vi levte i, upptäckte

att jag var en politisk person. Det var inte oväntat att jag när jag återvänt till Europa på nittioalet insåg att jag befann mig och verkade i den offentliga sfären, inledningsvis inom feministiska rörelser bland kvinnliga akademiker i Bratislava.

ML: På Tensta konsthall visar du *On Allomorphing* där flera bibliotek ingår. Bibliotek dyker även upp i andra verk. Kan du berätta vad du tänker kring bibliotek?

AD: Jag är inte en intellektuell. Biblioteket i det sovjetiska livet var en mångfacetterad smärtpunkt, i frågan om yttrandefrihet. Det var praktiskt tagit det enda påtagliga beviset för en medborgares tankevärld. Det var en kunskapsskatt förenad med risken att bli avslöjad av KGB om de gjorde en husundersökning i sökandet efter förbjuden litteratur och ställd till svars. Det var inte så ovanligt – många av mina närmaste vänner i Moskva fick KGB-besök för så kallade antisovjetiska böcker och poesi tryckt i andra länder konfiskerades.

Kunskap, passion, kärlek och risk – där fanns en sorts "mystik" - jag kommer inte på ett bättre ord - som gav biblioteket en central plats i hemmet – en gömma för äkta värden och på något vis framkallade det en känsla av materiell närvaro av Pusjkin bredvid Orwell, Oscar Wilde bredvid Tolstoj, Upanishaderna invid Symposium. Den här multi-personligheten hos ett bibliotek är fascinerande och sättet på vilket biblioteket är uppbyggt kan fungera som en bild, en sorts grupporträtt. Det är privat och offentligt på samma gång. Som en biografi över sin ägare precis som en biografi över världen. Det är en blandning av intimiteter, fetishbehov men för mig är det först och främst en fascinerande kollektiv bild. Så länge man lever förblir det en plats för ständig förändring. I *Allomorphing* filmade jag i många av mina vänners bibliotek, bland annat min vän Antonio levollela, som till yrket är domare som därför inte kunde bli medlem i kommu-

nistiska partiet. Hans enorma bibliotek utgör mötet med alla tänkare inom hela vänstern och protovänstern – ett pantheon för hans livs bundsförvantar. Är det en bubbla? Kanske det, men vilken intensitet.

ML: I din senaste video verkar fysisk och psykisk formbarhet utgöra en viktig aspekt. Kan du utveckla det?

AD: Det har blivit mitt uttalade ämne på senare tid. Å ena sidan är det mina egna förutsättningar, givet min transtillhörighet som jag levtt ut explicit sedan min barndom. Sedan dess har jag gått igenom perioder då jag identifierat mig under en rad etiketter som andra har satt på mig och som jag kämpat och förhandlat med. Homosexualitet som avvikelse, lesbianism, gay livsstil, queer, trans, icke-binär, inget av det här har fullt ut kunnat uttrycka min personlighet och fungerade bara på mig som fällor. Jag försöker att utveckla en drivkraft efter en icke-identitär positionering. Personlighet är något som en person oundvikligen fortsätter att bygga på, men när hen kommit fram till fulländning i identifikationen – avstannar inte processen. Vad som står på spel här är ett evigt pågående förhandlande. Det är en process som inbegriper passion. Ett passionerat arbete som handlar om att göra sig själv. En morfning. En kedja bestående av tillstånd av övergångslägen. Det är därför jag i mina verk föredrar verb och adjektiv snarare än substantiv. Mellanförskap behöver få utvecklas inte bara för det transsexuella skulld och för att få människor att bli queera, utan för hela samhället.

ML: Du levde frivilligt i Sovjetunionen under åttiotalet. Hur kommer det sig och hur var det?

AD: Mitt intresse för Ryssland är av gammalt datum och på sjuttioalet brukade jag ofta besöka Sovjet genom så kallade student- och vänskapsutbytesresor. Där, av ren tur, fick jag en massa goda vänner som blev som en

krets för intellektuella. Senare, på åttiotalet flyttade jag till Moskva på grund av en djup relation med en kvinna. Där fann jag mig omgiven av öppensinnade människor, icke-lojala med Sovjet-regimen. Men generellt sett så brydde sig folk i storstadsregionen sällan om icke-normativ sexualitet. På det viset var mitt liv bättre där än i det småborgerliga, konservativa Bratislava. Stämningen i Moskva var definitivt mondän, urban och mindre religiös. Under hela åttiotalet med dess perestrojka, blev staden en kokande kittel och det var spännande. Tiden då ny information om sakernas verkliga tillstånd började poppa upp var intensiv och formerande. Jag inledde en intensiv period av konstproduktion och upptäckte som jag sa det fotografiska mediet. Jag skulle nog påstå att jag utvecklades till en politisk person där.

Tensta konsthalls personal

Cecilia Widenheim

chef

Didem Yildirim

produktionskoordinator

Fahyma Alnablsi

reception, språkcafé

Hanna Nordell

producent

Makda Embaie

förmedling

Mohamed Ali-M Hur

lokaler

Muna Al Yaqoobi

assistent, kvinnocafé

Nawroz Zakholy

assistent, kommunikation

Paulina Sokolow

kommunikationsansvarig

Praktikanter:

Hannah Nittnaus

Installation:

Didem Yildirim